

**Stichting CODART
Den Haag**

Rapport 2017

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
ALGEMENE INFORMATIE	2
1 Algemeen	3
2 Financiële positie	4
3 Fiscale positie	5
BESTUURSVERSLAG	6
JAARREKENING	13
1 Balans per 31 december 2017	14
2 Functionele exploitatierekening 2017	16
3 Kasstroomoverzicht 2017	17
4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	18
5 Toelichting op de balans per 31 december 2017	19
6 Toelichting op de functionele exploitatierekening over 2017	23
BIJLAGE	26
1 Prestatieoverzicht 2017	27
2 Begroting 2018	28

ALGEMENE INFORMATIE

1 ALGEMEEN

1.1 Bedrijfsgegevens

Stichting CODART is een internationale netwerkorganisatie voor conservatoren van Nederlandse en Vlaamse kunst. Zij streeft naar het vergroten van de aandacht voor, het vermeerderen van kennis over en het verbeteren van de zichtbaarheid en de toegankelijkheid van het over de wereld verspreide museale erfgoed uit de Nederlanden voor een internationaal publiek.

1.2 Bestuur

Het bestuur van de stichting was ultimo 2017 als volgt samengesteld:

Voorzitter:

Mevrouw Drs. J.A. van Kranendonk

Secretaris-penningmeester:

De heer Mr. K.E. van Ginkel

Overige leden bestuur:

Mevrouw Dr. E. Janssen

De heer T.A. Leysen

Mevrouw Drs. M. Scharloo

Adviseur van bestuur:

De heer Dr. C. Stolwijk

2 FINANCIËLE POSITIE

	31-12-17		31-12-16	
	€	€	€	€
Beschikbaar op langer termijn:				
Eigen vermogen		<u>11.274</u>		<u>14.047</u>
Vlottende activa				
Vorderingen	24.982		38.809	
Liquide middelen	<u>26.388</u>		<u>5.512</u>	
		51.370		44.321
Af: kortlopende schulden		<u>40.096</u>		<u>30.275</u>
Werkkapitaal		<u>11.274</u>		<u>14.047</u>

3 FISCALE POSITIE

3.1 Overige punten

Belastingplicht

Aangezien de stichting geen winstoogmerk heeft en vanwege specifieke werkzaamheden niet in concurrentie treedt met soortgelijke ondernemingen, is zij niet onderworpen aan vennootschapsbelasting.

BESTUURSVERSLAG 2017

CODART kijkt met tevredenheid terug op de activiteiten en de producten die gerealiseerd zijn in het jaar 2017. Er zijn veel nieuwe (internationale) contacten gelegd met musea en andere culturele instellingen en universiteiten. Er was aandacht voor de versterking van het netwerk in met name Polen, Vlaanderen, Duitsland en de VS. Er werd een internationaal congres georganiseerd in Warschau en twee *focus*bijeenkomsten in Krakau en Amsterdam.

Voor de Friends werd een Patrons Salon georganiseerd, een nocturne in het Mauritshuis, en een bijeenkomst in New York. De groep *Donors* en *Patrons* groeide.

De continuïteit van CODART binnen het bestel

CODART is een uniek netwerk van honderden museumconservatoren wereldwijd. Er bestaat geen ander platform waar zij elkaar - persoonlijk en virtueel - kunnen ontmoeten. CODART draagt bij aan de internationale uitwisseling van expertise, kunstwerken, tentoonstellingen en mensen, grote en kleine musea, in Europa en Noord-Amerika, maar ook in Oost-Europa en Latijns-Amerika en tussen al deze landen onderling. De website is uitzonderlijk en biedt een schat aan gegevens die nergens anders op één plek bij elkaar te vinden zijn. De organisatie geeft op concrete en continue wijze vorm aan de promotie van Nederlandse en Vlaamse kunst in den vreemde. Nederland en Vlaanderen zijn mede dankzij CODART en de leden van het netwerk internationaal zichtbaar.

De resultaten - zowel kwantitatief als kwalitatief – onderstrepen opnieuw het bestaansrecht van CODART. Juist de focus op de internationale netwerkactiviteiten maakt van CODART een zeer krachtige en effectieve organisatie. Dankzij het kleine, efficiënt werkende bureau worden met een minimum aan overheadkosten belangrijke resultaten bereikt voor de internationale uitstraling van de kunst van de Lage Landen. Ook in 2017 was het beleid vooral gericht op het garanderen van de kwaliteit van de vier kern-activiteiten die museumconservatoren wereldwijd met elkaar verbinden: jaarcongres, *focus*bijeenkomsten, website en eZine. De cijfers (congres zo goed als voltekend, *focus*bijeenkomsten voltekend, aantal unieke bezoekers eZine circa 22.000) laten zien dat hiermee aan een behoefte werd voldaan.

Tegelijkertijd is duidelijk geworden dat CODART in een andere fase van zijn bestaan is terechtgekomen. CODART geeft al bijna twintig jaar met verve uitvoering aan haar missie. Met veel succes heeft het een leemte ingevuld: het netwerk heeft vrijwel alle (700) conservatoren Nederlandse en Vlaamse kunst aan zich weten te binden en weten te activeren. Daarmee is een vliegwiel tot stand gebracht waarmee nu ingespeeld kan worden op andere maatschappelijke leemtes en van waaruit (inhoudelijke) bewegingen kunnen ontstaan. De tijd is aangebroken om het succes van het netwerk ook op een andere manier te gaan verzilveren. In 2017, het eerste jaar van een nieuwe subsidieperiode binnen de BIS, is een start gemaakt met het formuleren van nieuwe en ambitieuzere doelen. De komende jaren zal nagedacht worden over de verdere verdieping van de basisactiviteiten, over hoe op verdiepende wijze invulling kan worden gegeven aan de betekenis en de relevantie van de oude meesters, ook wereldwijd en ook voor een nieuw en breder publiek, en over hoe we nog beter gebruik kunnen maken van Linked Open Data.

De samenwerking met het RKD, dat CODART vanuit de subsidiëring door het ministerie van OCW financiert, verdient bijzondere aandacht. Het RKD functioneert als een wetenschappelijk kenniscentrum voor allen die zich bezig houden met de

bestudering van de Nederlandse kunst. CODART vormt een belangrijke partner bij deze functie. Ten aanzien van de status van de stichting CODART zijn beide instellingen tevreden met het model waarin CODART, als kleine, slagvaardige, deskundige en zelfstandige organisatie functioneert in nauwe samenwerking met het RKD. In december werd besloten dat de samenwerking tussen CODART en het RKD voor de resterende jaren van deze subsidieperiode zal worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst.

Daarnaast werd in 2017 intensief samengewerkt met het Nationaal Museum, het Koninklijk Paleis, het Łazienki Paleis en de Universiteitsbibliotheek (Prentenkabinet) in Warschau vanwege het congres. Ook waren het Koninklijk Kasteel op de Wawel, het Czartoryski Museum en -Bibliotheek, de Jagiellonski Bibliotheek, en Restauratie-atelier van de Mariakerk in Krakau en het Amsterdam Museum, Museum het Rembrandthuis, Museum Van Loon, het Koninklijk Paleis Amsterdam en de Hermitage Amsterdam (*focus*bijeenkomsten), het Mauritshuis (nocturne voor de Friends), de Brugse Musea (congres maart 2018) en Tefaf (Patrons Salon, beschikbaar gestelde kaarten voor de beurs) belangrijke partners.

Een punt van aandacht is de Friends of CODART Foundation. De inzet van het bestuur van deze steunstichting en de verdere professionalisering van deze stichting, die uiteraard inspanningen en (tijds)investeringen van directeur en medewerkers van CODART vraagt, heeft geresulteerd in een groeiende groep Donors en Patrons en een groter budget waarop een beroep kan worden gedaan voor speciale activiteiten. De stevige uitstraling van en de *goodwill* voor CODART in de VS is mede aan de (tijds)investeringen in de Friends te danken.

Resultaten en producten

Het jaarcongres, dat in Warschau werd georganiseerd in samenwerking met het Nationaal Museum en het Koninklijk Paleis, speelde een belangrijke rol bij de totstandkoming van internationale samenwerking op het gebied van tentoonstellingen, collectiemobiliteit en onderzoek. Het congres thema *Deep Storage or Open Depot: Access to the 'Hidden' Collections* dat door middel van lezingen en een debat werd uitgediept, droeg samen met een zgn. *Speakers' Corner* bij aan de gedachtevorming over vernieuwingen in de museale wereld, het veranderende vak van de conservator, en de problematiek op het gebied van het bewaren en tonen van kunstwerken. De keuze voor Warschau als congresstad, met de mogelijkheid tot deelname aan een aansluitende *focus* in Krakau, werd door de deelnemers hoog gewaardeerd. Voor de vierde maal was een CODART-congres toegankelijk voor de Patrons, hetgeen zowel door de Patrons als door de leden als positief is ervaren en nieuwe begunstigers motiveerde om zich aan CODART te verbinden. Opnieuw werden de lezingen en statements integraal als video op de website geplaatst waardoor ze een breder publiek vonden.

Er vonden twee CODART *focus* bijeenkomsten plaats: in samenwerking met het Koninklijk Kasteel op de Wawel, het Czartoryski Museum en -Bibliotheek, de Jagiellonski Bibliotheek en het Restauratie-atelier van de Mariakerk in Krakau rondom kennisverdieping betreffende de collecties Nederlandse en Vlaamse meesters in de voormalige Poolse hoofdstad, en in samenwerking met het Amsterdam Museum en Museum Het Rembrandthuis met als titel *Govert Flinck and Ferdinand Bol: The Curator's Approach to a Double Exhibition*. Ook Museum van Loon, Paleis op de Dam en de Hermitage Amsterdam speelden een rol bij deze *focus*.

In het kader van de netwerkversterking en versteviging van het particulier mecenaat werd bovendien de jaarlijkse CODART Patrons Salon in het MECC te Maastricht georganiseerd (tijdens TEFAF) rondom het thema *Old Masters, Old Fashioned?*. Voor de vrienden werd bovendien in samenwerking met de Vlaamse Vertegenwoordiger, het Museum voor Schone Kunsten Antwerpen en het Mauritshuis een nocturne georganiseerd rondom de tentoonstelling *Zuiderburen* in het Mauritshuis. In New York vond aan de vooravond van TEFAF aldaar een speciale ontvangst plaats voor de Friends met als thema *Can the Old Masters Be Relevant Again?*

Van het eZine verscheen een nummer in juli. Het nummer was gewijd aan kostuum en textiel en bevatte bijdragen uit o.a. Antwerpen, Den Haag, Hasselt, New York en Wenen. Ook bevatte het een Patron's interview met Jacques Schraven.

De website is en blijft één van de kernproducten van CODART: een unieke bron van informatie voor conservatoren en andere geïnteresseerden in Nederlandse en Vlaamse kunst over de hele wereld. Ook in 2017 bediende CODART met de site een breed internationaal publiek van liefhebbers van kunst uit de Nederlanden. De website, die in 2016 geheel werd vernieuwd, biedt meer ruimte voor de inhoudelijke achtergrond van onze activiteiten en geeft de algemene bezoeker op een aantrekkelijke wijze toegang tot Nederlandse en Vlaamse kunst wereldwijd. Bovendien heeft de technische vernieuwing het mogelijk gemaakt om zowel het gebruiksgemak voor leden als voor het CODART-bureau te vergroten. Met het eZine – als 'losse' publicatie te lezen, maar in de website geïntegreerd – bereikt de website voortdurend nieuwe lezers. Via de sociale media Twitter, LinkedIn en Facebook werd een groter publiek bereikt.

Om de kwaliteit van de nieuwe website te bewaken en voor de toekomst verder te ontwikkelen, werden er nieuwe leden voor de websitecommissie aangetrokken afkomstig uit de wereld van digitale strategie en innovatie.

In cijfers: het aantal leden bedraagt 565 en het aantal geassocieerde leden 73, afkomstig uit 40 landen. Het aantal congresdeelnemers bedroeg 113 uit zeventien landen. Aan de focusbijeenkomsten namen 60 personen deel uit tien landen. Het eZine bereikte in totaal ruim 22.000 unieke bezoekers. De consultatie van de website bedroeg circa 690 bezoekers per dag. Via de sociale media bereikte CODART ruim 7000 volgers.

Voor verdere specificatie van activiteiten en publieksbereik dient het bijgevoegde prestatie-overzicht alsmede het separate activiteitenverslag.

Exploitatieresultaat en financiële positie

Het jaar 2017 werd afgesloten met een negatief resultaat van 2.772 euro.

In het kader van het cultureel ondernemerschap heeft CODART de laatste jaren met succes eigen inkomsten geworven door:

1. de congresbijdrage sterk te verhogen (van 85 euro in 2009 tot 375 euro in 2017). De kosten voor congres en focusbijeenkomsten worden deels respectievelijk geheel door de deelnemers zelf gedragen;
2. ledencontributie te innen voor de algemene werking van CODART (sinds 2009) en verplicht te stellen sinds 2015;
3. musea de mogelijkheid te geven om *Institutional Member* te worden;

4. met de Stichting Friends of CODART Foundation begunstigers in Europa en de VS te werven, t.b.v. de versterking van het maatschappelijke draagvlak en de externe fondsenwerving;
5. de voortzetting van de werving van extra projectgelden voor de langere termijn, zoals voor website-ontwikkelingen en congresdeelname van leden uit musea die hier de middelen niet voor hebben.

Bij tegenvallende inkomsten kunnen bepaalde activiteiten (congressen, focus-bijeenkomsten, eZine) in een andere frequentie worden georganiseerd. Bij tegenvallende inkomsten zoals genoemd onder punt 5. wordt van deze leden een grotere eigen bijdrage gevraagd of worden in het geheel geen *grants* aan leden verstrekt die werkzaam zijn bij musea met weinig (reis)middelen.

Bij bepaalde projecten kan er een beroep worden gedaan op de Friends of CODART Foundation.

De gesprekken met het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap over de mogelijkheden voor het hervatten van de bijdrage werden voortgezet en ook met het Vlaamse Ministerie van Cultuur werden gesprekken gevoerd over subsidiemogelijkheden. De vereniging zonder winstoogmerk Vlaamse Kunstcollectie ondersteunt CODART al enige jaren met een institutionele bijdrage. De institutionele banden tussen Nederland en Vlaanderen binnen CODART bleven intussen onverminderd sterk. Zowel het bestuur als de diverse commissies zijn Nederlands-Vlaams van samenstelling.

Overige reflecties

Het bestuur van CODART kent de *Governance Code Cultuur* en streeft de negen principes hiervan na:

1. Het bestuur past de *Governance Code Cultuur* toe;
2. Het bestuur-model, waarvoor bij de oprichting van CODART is gekozen, wordt tussentijds geëvalueerd. Er is momenteel geen aanleiding om dit model te herzien;
3. Het bestuur is verantwoordelijk voor de organisatie en duidelijk over de taken, bevoegdheden en werkwijze. Afspraken zijn vastgelegd in een directiereglement, bestuursreglement en in functiebeschrijvingen. Risicobeheersing en controle vinden plaats tijdens regelmatige overleggen;
4. Rechtspositie en bezoldiging van de directeur zijn geregeld via de Museum CAO, bezoldiging geschiedt via de BBRA;
5. Taken, verantwoordelijkheden, werkwijze van het bestuur zijn vastgelegd in een bestuursreglement. Het bestuur vergadert minstens drie keer per jaar, daarnaast vinden indien nodig extra overleggen plaats. Er vindt jaarlijks een functioneringsgesprek plaats met de directeur, verslagen hiervan bevinden zich bij de bestuursvoorzitter;
6. De samenstelling van het bestuur waarborgt deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid: het is evenwichtig qua opbouw in leeftijd en geslacht. Het bestuur is Nederlands-Vlaams van samenstelling. In het bestuursprofiel zijn verschillende kwaliteiten en hoedanigheden vastgelegd die in het bestuur vertegenwoordigd moeten zijn. De maximale zittingstermijn is tweemaal vier jaar.
7. Het bestuur is helder over de inzet die van de leden wordt verwacht. De leden van het bestuur ontvangen – behalve, incidenteel, binnenlandse reiskostenvergoeding – geen vergoeding.

8. Leden van het bestuur en de directeur vermijden iedere vorm van belangenverstrengeling. Zij treden niet in concurrentie met de organisatie en voor eventuele nevenfuncties wordt goedkeuring gevraagd indien dit van betekenis is voor zijn/haar functioneren.
9. Het bestuur is verantwoordelijk voor financieel beleid en risicobeheer. Het bestuur benoemt een externe accountant en ziet toe op het naleven van de regels voor jaarverslag, jaarrekening en andere financiële rapportages

Het bestuur conformeert zich aan de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Verdere informatie over de bezoldiging van de directeur is opgenomen in de jaarrekening.

SAMENSTELLING BESTUUR, PERSONEEL & COMMISSIES

Bestuur

Judith van Kranendonk, *voorzitter* sinds 01-04-13 tot 31-03-21 (niet herkiesbaar)

voormalig directeur-generaal cultuur en media van het Ministerie van OCW

nevenfuncties o.a. vz Raad van Toezicht van Het Nieuwe Instituut te Rotterdam; Lid van het Bestuur van het Cobra Museum te Amstelveen; vz Raad van Toezicht van de Rietveld Academie te Amsterdam

Erik van Ginkel, *secr.-penningmeester* sinds 01-04-13 tot 31-03-21 (niet herkiesbaar)

zakelijk directeur van het Rijksmuseum, Amsterdam

nevenfuncties o.a. vice-vz Museumvereniging en Stichting Museumkaart; bestuurslid Fundación Han

Nefkens, Barcelona; bestuurslid Nederlandse Dansdagen, vice-vz van het Amsterdams Fonds voor de Kunst

Elsje Jansen, *lid* sinds 24-04-17 tot 23-04-21 (herkiesbaar)

Directielid Vlaamse Kunstcollectie (VKC); Lid wetenschappelijke raad Modemuseum Antwerpen (MoMu);

Lid wetenschappelijke raad Fotomuseum Antwerpen (FoMu); Lid Raad van Bestuur FARO, Vlaams

Steunpunt voor Cultureel Erfgoed vzw

Thomas Leysen, *lid* sinds 01-12-12 tot 30-11-20 (niet herkiesbaar)

voorzitter Raad van Bestuur KBC, Brussel

nevenfuncties o.a. vz Rubenianum, Antwerpen

Marjan Scharloo, *lid* sinds 01-10-16 tot 30-09-20 (herkiesbaar)

directeur Teylers Museum, Haarlem

nevenfuncties bestuurslid Stichting Museumkaart, lid Raad van Toezicht Vfonds, lid Curatorium Teylers

Leerstoelen Universiteit Leiden, lid Editorial Board The Medal, Jurylid Hefboomproject Vlaamse Meester,

Dienst Toerisme Vlaanderen

Manfred Sellink, *lid* sinds 26-03-08 tot 25-03-17 (niet herkiesbaar)

algemeen directeur en hoofdconservator van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, Antwerpen

nevenfuncties o.a. Professor Museologie en Kunstbeleid Universiteit Gent, lid Commissie Asscher-Vonk

Amsterdam

Chris Stolwijk, *adviseur van het bestuur*

directeur van het RKD Nederlands instituut voor kunstgeschiedenis, Den Haag

Manfred Sellink trad uit het bestuur vanwege het verstrijken van zijn termijn. Hij werd opgevolgd door Elsje Jansen.

Personeel	Gerdien Verschoor, <i>directeur</i>	sinds 1 juli 2005 (0,89 fte) (werkzaam 0,78 vanwege atv 0,11 fte)
	Maartje Beekman, <i>projectcoördinator</i>	sinds 1 januari 2011 (0,89 fte) (zwangerschapsverlof 2 januari tm 30 juni)
	Dennis Driessen, <i>webmaster</i>	sinds 1 november 2014 (0,78 fte) (in 2017 enkele maanden uitbreiding tot 0,89 fte vanwege zwangerschapsvervanging)
	Brenda Eijkenaar, <i>projectcoördinator</i>	sinds 1 augustus 2008 (0,78 fte) (zwangerschapsverlof 2 april tm 10 oktober)
	Marijn Everaarts, <i>admin. medewerkster</i>	sinds 1 februari 2015 (0,22 fte) (in 2017 enkele maanden uitbreiding tot 0,44 fte vanwege zwangerschapsvervanging)
	Milou Goverde, <i>projectcoördinator</i>	sinds 1 december 2016 tot en met 30 september (0,78 fte (zwangerschapsvervanging)
	Rosalie van Gulick, <i>stagiaire</i>	1 januari tot en met 30 juni (0,67 fte)
	Marit Slob, <i>stagiaire</i>	sinds 10 oktober (0,67 fte)

Commissies

Programma Commissie (adviseert over activiteiten en criteria toelating leden)
 Sabine Craft-Giepmans, *hoofd Oude Kunst tot 1750, RKD Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, Den Haag*
 Valérie Herremans, *conservator Beeldhouwkunst, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen*
 Stephan Kemperdick, *conservator Vroeg Nederlandse en Vroeg Duitse Schilderkunst, Gemäldegalerie, Staatliche Museen zu Berlin*
 Friso Lammertse, *conservator schilderijen Oude Meesters, Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam*
 Ingrid De Meûter, *conservator tapijten en textiel, Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, Brussel*
 Tico Seifert, *senior conservator Noord Europese Kunst, National Gallery of Scotland, Edinburgh (voorzitter)*
 Matthias Ubl, *Junior conservator vroeg-Nederlandse schilderkunst, Rijksmuseum, Amsterdam*
 Joris Van Grieken, *conservator Prenten en Tekeningen, Koninklijke Bibliotheek van België, Brussel*

An Van Camp en Uta Neidhardt traden uit de commissie vanwege het verstrijken van beider termijnen. Zij werden opgevolgd door Joris Van Grieken en Stephan Kemperdick.

Website Commissie (adviseert over website-inhoud en website-projecten)

Christi Klinkert, *conservator, Stedelijk Museum Alkmaar (voorzitter)*
 Ellis Dullaart, *conservator oude Nederlandse en Vlaamse schilderkunst, RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, Den Haag*
 Ebelien Pondaag, *strateeg, Fabrique, Amsterdam*
 Ruud Priem, *hoofdconservator, Sint-Janshospitaal, Musea Brugge*
 Edith Schreurs, *consultant Online Media, Van Gogh Museum, Amsterdam*
 Ilona van Tuinen, *Annette and Oscar De La Renta Assistant Curator, Morgan Library and Museum, New York*

Pascal Ennaert verliet de commissie vanwege het verstrijken van zijn termijn. Wilbert Helmus trad uit de commissie vanwege zijn verplichtingen elders. Zij werden opgevolgd door Ebelien Pondaag en Edith Schreurs.

Redactie eZine

Michiel Franken, *conservator technische documentatie/Rembrandt en Rembrandt school, RKD Nederlands instituut voor kunstgeschiedenis, Den Haag*

Vanessa Paumen, *coördinator van het Flemish research center for the arts in the Burgundian Netherlands, Brugge*

Victoria Sancho Lobis, *Prince Trust Associate Curator, Art Institute of Chicago, Chicago*

Yao Fen You, *assistant conservator Europese beeldhouwkunst en toegepaste kunsten, Detroit Institute of the Arts, Detroit*

Tot slot wil het bestuur op deze plaats zijn lof uitspreken aan het team van CODART voor de behaalde resultaten.

Namens het bestuur

Judith van Kranendonk, voorzitter

JAARREKENING 2017

Stichting CODART
Den Haag

1 BALANS PER 31 DECEMBER 2017

	31-12-17		31-12-16	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vlottende activa				
Vorderingen	(1) 24.982		38.809	
Liquide middelen	(2) <u>26.388</u>		<u>5.512</u>	
		51.370		44.321

Den Haag, 28 maart 2018

Mevrouw Drs. J.A. van Kranendonk

51.370

De heer Mr. K.E. van Ginkel

44.321

	31-12-17		31-12-16	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Eigen vermogen	(3)			
Algemene reserve	11.274		14.046	
Bestemmingsreserve	-		-	
		11.274		14.046
Kortlopende schulden	(4)			
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	-		-	
Belasting en premies sociale verzekeringen	12.155		5.076	
Overige schulden	6.736		6.736	
Overlopende passiva	21.205		18.463	
		40.096		30.275

Den Haag, 28 maart 2018

Mevrouw Drs. J.A. van Kranendonk

51.370

44.321

De heer Mr. K.E. van Ginkel

2 FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2017

		<u>2017 realisatie</u>	<u>2017 begroting</u>	<u>2016 realisatie</u>
		€	€	€
BATEN				
Directe opbrengsten	(5)	88.263	65.000	92.241
Bijdrage RKD	(6)	205.000	201.668	182.804
Overige subsidies/bijdragen	(7)	10.000	36.333	100.296
Totale baten		<u>303.263</u>	<u>303.001</u>	<u>375.341</u>
LASTEN				
Beheerslasten personeel	(8)	39.024	34.140	32.771
Beheerslasten materieel	(9)	16.102	16.600	14.642
Activiteitenlasten personeel	(10)	197.740	193.461	185.690
Activiteitenlasten materieel	(11)	53.265	58.800	142.390
Totale lasten		<u>306.131</u>	<u>303.001</u>	<u>375.493</u>
Saldo uit gewone bedrijfsuitvoering		-2.868	-	-152
Saldo rentebaten/-lasten		96	-	152
Exploitatie resultaat		<u>-2.772</u>	<u>-</u>	<u>0</u>
Bestemmingsreserve		-	-	-
Bestemmingsreserve netwerkactiviteiten		-	-	-
Algemene reserve		-2.772	-	-
		<u>-2.772</u>	<u>-</u>	<u>0</u>

Den Haag, 28 maart 2018

Mevrouw Drs. J.A. van Kranendonk

De heer Mr. K.E. van Ginkel

3 KASSTROOMOVERZICHT 2017

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2017	
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat		-2.772
Aanpassing voor:		
Veranderingen in het werkkapitaal:		
Mutatie vorderingen	13.827	
Mutatie kortlopende schulden (exclusief kortlopend deel van de langlopende schulden)	9.821	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	23.648	23.648
Kasstroom uit operationele activiteiten		20.876

3.1 Samenstelling geldmiddelen

	2017	
	€	€
Liquide middelen per 1 januari	5.512	
Mutatie liquide middelen boekjaar	20.876	
Geldmiddelen per 31 december		26.388

4 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaglegging voor kleine rechtspersonen RJ 640, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving, voorzover deze niet afwijken van de aanwijzingen in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). De jaarrekening is opgesteld in euro's. De waarderingsgrondslagen zijn gebaseerd op de historische kosten en kostprijzen.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR DE BALANS

Vorderingen

Voor zover nodig is op de vorderingen een voorziening wegens oninbaarheid in mindering gebracht.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Ten aanzien van de posten begrepen in het exploitatiesaldo geldt dat baten zijn opgenomen indien en voor zover zij in het boekjaar zijn verwezenlijkt en dat met lasten is rekening gehouden op basis van historische uitgaveprijs die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar.

Baten

Onder baten wordt verstaan de in het verslagjaar ontvangen subsidiegelden alsmede de aan derden in rekening gebrachte bedragen voor geleverde goederen en diensten, exclusief omzetbelasting.

Lasten

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

VLOTTENDE ACTIVA

1. Vorderingen

Van de verantwoorde vorderingen heeft geen bedrag een looptijd van meer dan één jaar.

	31-12-17	31-12-16
	€	€
Handelsdebiteuren		
Handelsdebiteuren	3.929	1.690
	3.929	1.690
Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde posten	6.171	3.041
Te ontvangen subsidie	670	670
Te ontvangen posten	14.212	33.408
	21.053	37.119
Overlopende activa		
2. Liquide middelen		
ABN AMRO Bank N.V.	4.373	1.002
ABN AMRO Bank deposito	9.875	-
ABN AMRO Bank bestuurdersdeposito	2.000	-
Paypal	9.469	2.634
Kas	671	1.876
Gelden onderweg	-	-
	26.388	5.512

De liquide middelen zijn vrij opneembaar

	31-12-17	31-12-16
	€	€
3. Eigen vermogen		
Bestemmingsreserve	-	-
Algemene reserve	11.274	14.046
	11.274	14.046

Toelichting resultaatbestemming

Conform het handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen is een bestemmingsreserve gevormd. Positieve resultaten dienen, voor zover toe te rekenen aan niet bestede OCW subsidie, te worden toegevoegd aan een bestemmingsreserve. Na afloop van de subsidieperiode kan worden besloten in te stemmen met de aanwending van het saldo in een volgende periode indien overeengekomen prestaties kwalitatief en kwantitatief zijn gerealiseerd.

	31-12-17	31-12-16
	€	€
Bestemmingsreserve		
Bestemmingsreserve	-	-
	-	-

	2017	2016
	€	€
<i>Bestemmingsreserve</i>		
Stand per 1 januari	0	0
Ontrekking, naar algemene reserve		
Resultaatbestemming	0	0
Stand per 31 december	0	0

	2017	2016
	€	€
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	14.046	15.692
Resultaatbestemming	-2.772	-1.646
Stand per 31 december	11.274	14.046
 4. Kortlopende schulden		
	31-12-17	31-12-16
	€	€
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	-	-
Belasting en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	12.155	5.076
Afdracht pensioen ZVW	-	-
	12.155	5.076
Overige schulden		
Vakantiegeld en vakantiedagen	6.736	6.736
Nettolonen	-	-
	6.736	6.736
Overlopende passiva		
Vooruitontvangen bijdragen	10.065	4.240
Accountantskosten	-	-
Nog te betalen posten	11.140	14.223
Vooruitontvangen subsidies	-	-
	21.205	18.463

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Toegekende structurele subsidie

Door het Ministerie van OCW is voor 2017 een subsidie toegekend voor een bedrag van € 185.000. Hiernaast heeft het RKD een bedrag toegekend van € 20.000. Het bedrag is ontvangen van het RKD.

Toegekende overige subsidies en bijdragen

Door de Vlaamse Kunstcollectie is een jaarlijkse subsidie toegekend voor een totaalbedrag van € 5.000 (conform de intentieverklaring, d.d. 9 november 2005).

Door de Nederlandse Ambassade in Warschau is een subsidie toegekend voor een bedrag van € 2.500 (conform de brief van de Nederlandse Ambassade, d.d. 21 februari 2017). Hiervan is aan 2017 een bedrag van € 2.500 toe te rekenen voor het CODART TWINTIG congres.

Door de Vlaamse Vertegenwoordiging in Warschau is een subsidie toegekend voor een bedrag van € 2.500 (conform de e-mail van de Vlaamse Vertegenwoordiger, d.d. 15 februari 2017). Hiervan is aan 2017 een bedrag van € 2.500 toe te rekenen voor het CODART TWINTIG congres.

6 TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING OVER 2017

	<u>2017 realisatie</u>	<u>2017 begroting</u>	<u>2016 realisatie</u>
	€	€	€
5. Directe opbrengsten			
Overige inkomsten			
Jaarcongres bijdrage deelnemers	32.633	33.000	39.355
CODARTfocus	2.250	2.000	8.215
Ledenbijdragen	42.288	20.000	34.051
Bijdrage Friends - organisatiekosten	11.092	10.000	10.620
	<u>88.263</u>	<u>65.000</u>	<u>92.241</u>
6. Subsidie OCW			
Meerjarige bijdrage RKD	185.000	201.668	182.804
Bijdrage RKD	20.000		
Loon en prijsbijstelling OCW		PM	
	<u>205.000</u>	<u>201.668</u>	<u>182.804</u>
7. Overige subsidies/bijdragen			
Bijdrage internationale deelname	-	5.000	3.090
Bijdrage congres - Nederlandse Ambassade in Warschau	2.500	-	-
Bijdrage congres - Vlaamse Vert. in Warschau	2.500	-	-
Bijdrage congres - Nederlandse Ambassade Madrid	-	-	3.175
Bijdrage Friends	-	16.333	4.531
Subsidie Vlaamse Kunstcollectie	5.000	5.000	5.000
Bijdrage congres - Friends	-	10.000	10.000
	<u>10.000</u>	<u>36.333</u>	<u>25.796</u>
Websiteproject			
Mondriaan fonds		-	32.000
Stichting Dioraphte		-	20.000
Stichting Friends of CODART		-	10.000
Ledenbijdrage 2014		-	10.000
Inzet CODART websitebudget		-	2.500
		<u>-</u>	<u>74.500</u>
	<u>10.000</u>	<u>36.333</u>	<u>100.296</u>

	<u>2017 realisatie</u>	<u>2017 begroting</u>	<u>2016 realisatie</u>
	€	€	€
Lasten			
8. Beheerslasten personeel			
<u>Zakelijke leiding</u>			
Salarissen	37.603	32.781	31.612
Reiskosten woon-werk	1.195	1.059	1.115
Opleidingskosten	-	225	-
Overige personeelskosten	226	75	44
Totaal beheerslasten personeel	<u><u>39.024</u></u>	<u><u>34.140</u></u>	<u><u>32.771</u></u>
9. Beheerslasten materieel			
<u>Kantoorkosten</u>			
Kantoorbenodigdheden/drukwerk	216	1.000	2.362
Porti	996	600	630
Telefoon en internet	630	2.500	840
Juridische ondersteuning	-	500	-
Administratiekosten	4.279	1.500	2.408
Accountantskosten	-	4.000	-
Reis- en verblijfskosten directeur	6.033	2.500	4.369
Vergaderkosten/bijeenkomsten bestuur	1.619	2.000	1.107
Overige algemene bedrijfskosten	2.329	2.000	2.926
Totaal beheerslasten materieel	<u><u>16.102</u></u>	<u><u>16.600</u></u>	<u><u>14.642</u></u>

Jaarrekening 2017
Stichting CODART, Den Haag

	<u>2017 realisatie</u>	<u>2017 begroting</u>	<u>2016 realisatie</u>
	€	€	€
10. Activiteitenlasten personeel			
<u>Lasten personeel</u>			
Salarissen	213.085	185.761	179.133
Reiskosten woon-werk	6.022	6.000	6.305
Opleidingskosten	-	1.275	-
Overige personeelskosten	1.279	425	252
Ontvangen Wazo uitkering	-22.646	-	-
Totaal activiteitenlasten personeel	<u>197.740</u>	<u>193.461</u>	<u>185.690</u>
11. Activiteitenlasten materieel			
<u>Activiteitenkosten</u>			
Jaarcongres	35.194	28.000	38.416
Internationale deelname	-	5.000	3.090
Commissies	1.385	3.000	1.869
Communicatie en fondsenwerving	498	1.500	1.750
CODARTfocus	2.889	1.500	7.446
	<u>39.966</u>	<u>39.000</u>	<u>52.571</u>
<u>Internetactiviteiten</u>			
Onderhoud & Ontwikkeling	10.540	14.800	11.717
	<u>10.540</u>	<u>14.800</u>	<u>11.717</u>
<u>Publicaties</u>			
Managing editor nummer	58	2.500	1.000
Vertalingen	2.701	2.500	1.284
	<u>2.759</u>	<u>5.000</u>	<u>2.284</u>
<u>Websiteproject</u>			
Organisatie	-	-	10.362
Techniek	-	-	60.687
Overig	-	-	4.769
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>75.818</u>
Totaal activiteitenlasten materieel	<u>53.265</u>	<u>58.800</u>	<u>142.390</u>

BIJLAGE

Prestatieoverzicht: CODART in cijfers 2002-2017

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal leden	312	327	352	410	398	470	480	505	519	537	554	580	569	573	572	565
Aantal associates	56	47	46	46	28	41	50	61	79	80	84	92	98	87	80	73
Aantal vertegenwoordigde landen	35	35	36	37	38	39	39	40	40	41	40	40	41	41	41	40
Aantal deelnemers congres ¹	93	96	80	111	116	130	142	133	126	108	135	140	136	122	136	113
Aantal op het congres vertegenwoordigde landen	22	22	22	22	27	25	26	23	20	18	23	24	20	21	24	17
Aantal deelnemers studiereis of focus ²	30/15	27	28	31	36 ³	32	32	27	29	30/43	28	87	42	78	115	90
Aantal op studiereis/focus vertegenwoordigde landen	11/5	10	9	11	18	12	11	11	8	3/7	8	9	13	12	13	10
Aantal gepubliceerde nieuwsbrieven	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1
Oplage nieuwsbrieven/bezoekers eZine (m.i.v. 2012)	750	750	750	750	750	1000 ⁴	1000	1000	1000	1000	2800	9920	15.809	19.803	32.654	22.066
Aantal opgeleverde webpublicaties	1	1	2	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Gemiddeld aantal bezochte pagina's per week	1.000	2.000	4.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gemiddeld aantal bezochte pagina's per dag	-	-	-	1.45	2.212	2.925	2.631	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gemiddeld aantal websitebezoekers per dag ⁵	-	-	-	-	-	-	-	919	898	853	900	750	800	890	800	690
Aantal verstuurde discussie-items/News	28	35	39	53	60	74	119	98	98	161	154	134	122	136	134	120
Aantal verstuurde e-mail notifications	-	36	326	300	228	236	355	310	251	231	220	204	159	226	229	238
Aantal abonnees e-mail notification service ⁶	-	458	648	782	1.220	1.473	2.026	1.827	1.522	1.742	1.923	2248	2272	2573	2387 ⁷	2952
Aantal abonnees News ⁶	-	458	648	782	1.220	1.473	2.026	1.827	1.914	2.121	2.298	2603	2613	2819	2769 ⁷	3287

1) Het maximum aantal deelnemers werd in 2009 op 140 gesteld. Hieraan zal de komende jaren worden vastgehouden.

2) Aantal "meereizende" conservatoren. Conservatoren ontvangende instellingen niet meegeteld.

3) In 2006 werden extra fondsen verkregen voor deelname van leden uit Midden- en Oost Europa (vanwege studiereis in Nederland). Ook werd besloten meer deelnemers toe te laten dan het gebruikelijke maximum van 30. In 2007 werd weer teruggekeerd naar de norm.

4) Hogere oplage vanwege groei ledental en werving Friends.

5) In 2009 werd voor het eerst een nieuwe methode gebruikt om de bezoekcijfers te tellen. Voorheen werden alle pagina's geteld die werden geopend. Met ingang van 2009 worden alleen de bezoeken gemeten.

6) Cijfers verschillen m.i.v. 2010 sterk van voorgaande jaren vanwege nieuwe manier van abonneren. Vanaf januari 2010 kan men zich apart abonneren op News en Notifications, voorheen waren alleen gecombineerde abonnementen mogelijk. Een aantal personen is op beide services geabonneerd.

7) Vanaf 2016 worden alleen de geabonneerde e-mailadressen geteld. In voorgaande jaren werden ook abonnees meegeteld die zich voor de service hadden afgemeld.

Prognose 2017 en begroting 2018

2017_12_13

Baten	Begroting 2017	Begroting 2018
1. Overige inkomsten		
Jaarcongres	33.000	33.000
Ledenbijdrage	20.000	30.000
CODARTfocus	2.000	2.000
<i>Totaal overige inkomsten</i>	<i>55.000</i>	<i>65.000</i>
2. Indirecte opbrengsten		
Bijproducten	0	0
Opdrachten van derden	0	0
Overige indirecte opbrengsten	0	0
<i>Totaal overige opbrengsten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totale opbrengsten	55.000	65.000
3. Subsidie		
Subsidie via het RKD	181.588	205.000
Verhoging subsidie via RKD	20.080	0
Loon-en prijsbijstelling via RKD		0
Claim huisvesting RKD (extra beheerslasten)		0
<i>Totaal subsidie OCW Cultuurnota</i>	<i>201.668</i>	<i>205.000</i>
4. Overige subsidies/bijdragen		
Subsidie Vlaamse partners CODART	5.000	5.000
Subsidie internationale deelname	5.000	5.000
Bijdrage Friends organisatiekosten	10.000	10.000
Garantstelling Friends aan congres	10.000	10.000
Bijdrage van derden, onder meer Friends	16.333	7.621
Bijdrage Vlaamse Vertegenwoordiging congres		0
Bijdrage Nederlandse Ambassade congres		0
<i>Totaal overige subsidies/bijdragen</i>	<i>46.333</i>	<i>37.621</i>
Totale bijdragen	248.001	242.621
Totale baten	303.001	307.621

Lasten	Begroting 2017	Begroting 2018
5. Beheerslasten: Personeelslasten		
<u>Zakelijke leiding (15% van 3.2 fte)</u>		
Salarissen & werkgeverslasten	32.781	33.999
Reiskosten woon-werk	1.059	1.059
Cursussen en opleiding	225	225
	34.065	35.283
Totaal beheerslasten: personeelslasten	34.065	35.283
6. Beheerslasten: Materiële lasten		
<u>Huisvesting</u>		
Huur kantoorruimte RKD	PM	PM
Huisvesting onvoorzien	0	0
Totaal huisvesting	0	0
<u>Administratie/bureau</u>		
Personeelsvoorzieningen	500	500
Kantoor materiaal incl. kopiëren en printen	1.000	1.000
Porti	600	600
Telefoon directie	900	900
Telefoon & antwoordapparaat kantoor	800	800
Internettoegang	800	800
Verzekeringen	1.500	1.500
Juridische ondersteuning	500	500
Bankkosten	500	500
Financiële- en salarisadministratie	1.500	2.000
Jaarrekening	4.000	0
Vergader/bestuurskosten	2.000	2.000
Bijeenkomsten directeur	2.500	2.500
Representatie	PM	PM
Overige algemene bedrijfskosten	PM	PM
Totaal administratie/bureau	17.100	13.600
Totaal beheerslasten: Materiele lasten	17.100	13.600
7. Activiteitenlasten: Personeelslasten		
<u>Artistieke leiding (85% van 3.2 fte)</u>		
Salarissen	185.761	192.663
Reiskosten woon-werk	6.000	6.000
Cursussen en opleiding	1.275	1.275
Totaal artistieke leiding	193.036	199.938
Totaal activiteitslasten: Personeelslasten	193.036	199.938

Lasten	Begroting 2017	Begroting 2018
8. Activiteitslasten: materiele lasten		
<u>Activiteitskosten</u>		
Jaarcongres	25.000	25.000
Internationale deelname	5.000	5.000
Documentatiepakketten	2.000	2.000
Vertalingen	1.000	1.000
CODARTfocus	1.500	1.500
Communicatie en fondsenwerving	1.500	1.500
Commissies	3.000	3.000
Overige activiteitskosten (onvoorzien)		
<i>Totaal activiteitskosten</i>	<i>39.000</i>	<i>39.000</i>
<u>Internetactiviteiten</u>		
Websitebureau: onderhoud basis	10.000	10.000
Websitebureau: ontwikkeling basis	3.300	3.300
Vertalingen	1.500	1.500
<i>Totaal internetactiviteiten</i>	<i>14.800</i>	<i>14.800</i>
<u>Publicaties</u>		
E-zine: editor	2.000	2.000
E-zine: vertalingen	2.500	2.500
Onderhoud eZine	500	500
Overige publicaties	PM	PM
<i>Totaal publicaties</i>	<i>5.000</i>	<i>5.000</i>
Totaal activiteitslasten: Materiele lasten	58.800	58.800
9. Onvoorziene lasten	PM	PM
Totaal onvoorziene lasten	0	0
Totale lasten	303.001	307.621